

ÉVKÖZI 30. VASÁRNAP

A év

1-4 oldal

Olv.: Kiv 22,20-26 – 1Tessz 1,5c-10 – Mt 22,34-40

KOZMA IMRE OH ATYA SZENTMISÉJÉRŐL**Szentmise bevezetése**

Kedves testvérek! Minden Eucharisztia, a neve is ezt jelenti, hálaadás. hálaadásra jövünk, amikor szentmisére elindulunk. Csakhogy nem véletlen az sem, ahogy ez az ének elkezdődött, a szívünkre hivatkoztunk. A hálaadás kötelező, mert értékelni kell azt, ami jó akaratból, jó szándékból történik az emberrel, de a szívünknek mások a törvényei, és a szívünk törvényei a találkozás élményét jelenítik meg. Mi azért jövünk ide vasárnaponként, mert sok mindennel tartozunk az Istennek, de ez a törvények világa. A szívünk Isten szeretetére válaszol. Köszönöm, hogy ezen a vasárnapon is a kedves testvérek a szívükre hallgattak.

Szentbeszéd

Kedves testvérek! Évenként legalább egyszer ezt az üzenetet közel engedjük a szívünkhöz, egyáltalán tisztázzuk a kapcsolatunkat Istennel és egymással. Éppen azon gondolkodtam el, hogy szinte minden esztendőben egy másik szempont alapján igyekeztünk ennek a parancsolatnak, Istennel való kapcsolatunknak és egymással való kapcsolatunknak a mélységét, végeredményben az élet szolgálatát felfogni. Arra gondoltam, hogy ezen a mai vasárnapon egy újabb szempont alapján gondoljuk újra ennek az igazságnak az üzenetét.

Talán onnan lehet kiindulni, hogy mások a törvényei az értelemnek és mások a szívnek a parancsolatai. Mert majdnem hogy azt kell mondani, hogy az értelemnek törvényei vannak, a szívnek meg parancsolatai. Azért is gondoltam, hogy ebből a szemszögből világítsuk meg ezt a parancsolatot, a főparancsolatot, mert a parancsolat előír, a szív pedig parancsol. Ha az emberi értelemmel közelítünk a kérdésekhez, fogalmakhoz, megoldandó nehéz ügyekhez, akkor nyilvánvalóan mindig ha az emberről van szó, akkor tudomásul kell venni, hogy az értelem számára minden ember ember. Csakhogy a szívnek parancsolatai vannak, és az ember elmehez ezer ember mellett, és az ezeregyedik megállítja és az a másik halk szavával a szívünket érinti, és minden megváltozik. Hát ha meg akarjuk érteni ennek a parancsolatnak, így mondja a Biblia: a főparancsnak, az üzenetét, akkor a szív felől lehet csak megközelíteni ezt. Hiszen az Isten az, Aki megállít bennünket és halkán szólítja a szívünket, és ha elérkezik hozzánk ez a szó és ha vállaljuk ezt a szót, akkor ha az értelem a világot alakítja át, ez a szó az embert magát. Csak ebből a szempontból lehet vizsgálni ezt az üzenetet, amit ma hallottunk, tehát a szív felől.

Ezt a szemléletet még nem hoztam elő, hogy mire lehet hivatkozni akkor, amikor a parancsolat esetében a szívre hivatkozva fogalmazzuk meg a válaszukat. Az se véletlen, hogy az írástudó miért Jézustól kérdezi, melyik a főparancsolat, hiszen az írástudóknak és a főpapoknak éppen elég sok bajuk volt Jézussal, mintha Jézus a törvényeket nem vette volna komolyan. Hiszen több mint 600 törvény szabályozta, rendezte a zsidók életét, a zsidók mindennapjait, és nem véletlen a zsidók gyanakvása, mert Jézus magatartása néha olyannak tűnik, mintha semmibe vennél a törvényeket.

Gondoljunk csak a szombattal kapcsolatos jézusi magatartásra. Szabad-e szombaton gyógyítani, vagy sem? A zsidó törvények szerint nem, és Jézus... Aztán számtalan. Hogy mosatlan kézzel nem lehet asztalhoz ülni. Nyilvánvaló, most nem ennek a törvénynek a szerepét kell kibontani, hanem Jézus nem ezt tartotta fontosnak, nem az a legfontosabb, hogy milyen kézzel ülünk az asztalhoz, hanem mi van az asztalon és van-e egyáltalán valami az asztalon. Jézust ez izgatta. De hát azt gondolom, lehetne a bűnről beszélni. Hogy van az, hogy a te tanítványaid nem bűjtölnek, a farizeusok tanítványai meg igen, mi a válaszod erre? Jézus válasza válasz nélkül is az, hogy a kapcsolatokat, Istennel kapcsolatunkat, mert a bűjt ezzel függ össze, más mozgatja, nem pedig ezek a emberinek

tűnő előírások. Persze egy kicsit mélyebbek ezek az emberinél, de azért a zsidók több mint 600 törvénye között volt egy csomó olyan, ami majdnem, hogy felelhető is.

Testvérek, a lényeg a következő. Ugye a zsidók küldetése az egyistenhitnek a meghirdetése és a világot felkészíteni az egy Istennel való kapcsolatra. Ez egy nagy lépés volt az emberiség történetében, kultúrtörténetében, akár így ezt is mondhatom, amikor a sokistenhit világát maguk mögött tudták és az egyistenhitnek isteni üzenetét fölismerték. Ugye a sok istenek szabályozni igyekeztek az emberek életét, rengeteg előírással, rengeteg szigorú magatartást írtak elő, és ez a kapcsolat az istenekkel behatárolta az embereknek az életét. Szinte az egész életüket az határozza meg, hogy hogyan tudják az istenek kegyeit elnyerni, hogyan tudnak megfelelni az istenek előírásainak, illetve elvárásainak. és ha nem sikerült ez, akkor hogyan tudják őket kiengesztelni. Mert azért az mindig üzenet volt az ember számára, akárki volt az istene az embernek, hogy meg akart felelni az istenének.

Itt volt egy hatalmas lépés, akár azt is mondhatnám a tudomány fogalmával: egy nagy mutáció, amikor az egyistenhit világába behívatott az ember. És ez az Isten a szeretet Istene. Tehát nincsenek ennek az Istennek parancsai, törvényei az ember felé, ez az Isten az ember felé szeretettel fordul. Egyszerűen azért, erről sokat beszélünk mi a keresztény kultúránkkal kapcsolatosan, hogy a szeretet igazol bennünket. Az, amit előbb említettem, hogy az embernek legyen olyan találkozása, hogy ez a találkozás úgy érinti a szívét, hogy nem tud továbbmenni már úgy, hogy semmibe veszi ezt az érintést. És ez az érintés azt jelenti, hogy teljesen átalakítja az embert, ez az érintés azt jelenti, hogy az embert kinyitja, kinyitja az ember világát és rádöbben arra az ember, hogy életének csak akkor van értelme, ha a szólított beengedi az életébe azt, aki megállította őt. És ebben a pillanatban nyeri el az ember az élete értelmét, mert az emberi élet közösségi. Magányosan nem élet az élet, összetartozunk, egymásra bíz bennünk ez az Isten.

De ezen az úton nem megyek tovább, mert most nem ez a kérdés. Hanem a sok istenek különböző elvárásai után a főparancsot: szeresd az Istent teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erőddel. Tehát nem arról van szó csupán, hogy felelj meg az Isten elvárásainak, tartsd meg azt, amit az Isten tőled vár, ami a kapcsolatokat meghatározza, azokban légy tisztességes és becsületes. Nem, ennél többről van szó: szeresd. Vagyis nem törvényt teljesítünk csupán – bár a zsidók világában az egyistenhitnek az elmélyítésében az isteni törvények megtartásai nagyon fontosak voltak, hiszen ezért kötöttek Jézusba, mintha ő semmibe venné ezeknek az előírásoknak egyikét-másikát –, hanem ezen túl a szív felől határozható meg Isten és ember kapcsolata, ember és ember kapcsolata. A fő parancsot, csak ebből a szemszögből lehet megérteni.

És nagyon érdekes, hogy ez a teljes szíveddel vagy teljes szívedből szeresd az Istent, ez a főparancs, ez az Ószövetségnek a nagy kincse. Mert az istenek világában nem a szeretet volt a meghatározó, hanem a törvénytartás, megfelelni a szövetségnek, a szövetségben előírtakat betartani, azzal nem foglalkozik, hogy szereti vagy nem szereti. Csakhogy szeretet nélkül nem lehet élni, mert ha csak teljesíteni kell feltételeket, parancsokat, törvényeket betartani, azt összeszorított fogakkal is lehet, de ez nem emberi, ha így tetszik.

Ha azt mondjuk, hogy az Ószövetség nagy kincse, márpedig ezt a Szentírás-magyarázók mondják, hogy az Isten szeretete nem csupán a kapcsolatában tisztességes magatartás, hanem szeretet, hogyan került ez az Ószövetségbe? Ezt szerettem volna a testvéreknek most ezen a mai vasárnapon idehozni, hogy ne csak ezt ismételgessük, hogy Isten szeretete, szeretete, hanem honnan kerül ez be az emberi világba, az emberi gondolkodás világába.

Az ókorban a Hettita Birodalom, hatalmas nagy erő, a kis népeket mind maga alá söpörte, vazallusaivá tette a kis népeket. És ez a hatalmas birodalom, ennek a vezetője és ez a rendszer ezeknek a kis népeknek, akiket vazallusává tett, mindent biztosított az emberhez méltó élethez, ez nagy ajándék. És szerződésben rögzítették, hogyan is nézett ki ez. Az első az volt, hogy aki a kicsinyeket vazallusává tette, azoknak mindent biztosított ahhoz, hogy emberhez méltó életet

tudjanak élni, tehát ez egy jó hatalom volt. És törvénybe iktatták, hogy mi a kötelezettsége ezeknek a kis népeknek, és ezt leírták pontosan a törvényben meghatározottak. És itt szerepel először az emberi történelemben ez a kitétel: ez a nagyfejedelem, nevezzük így, nem elégedett meg azzal, hogy az alattvalói betartottak mindent, ami a szövegben szerepel, hanem még elvárta azt is, hogy őt szeressék. Ez egy új elem az emberiség történetében, a hatalom meg a kiszolgáltatottak kapcsolatában. Ez egy jó hatalom volt, egy emberi életet szolgáló jó hatalom volt, és ezért is került bele ott a szövegbe a szerződésben, hogy nem elegendő mindent betartani, amivel tartoznak ők mindazért, amit kaptak, hanem szeressék is azt, aki mindezt biztosítja számukra. Izgalmas dolog, először szerepel az a nagyok és a kicsinyek kapcsolatában, a hatalomnak és a kiszolgáltatottak kapcsolatában ez.

És az istenszeretetet főparancsolata innen veszi a modellt. Amikor Isten és a zsidó nép kapcsolatát törvénybe iktatják, akkor itt szerepel ennek a civil – ha mondhatom így – példának a nyomán ebben a szövetségben ez, hogy szeresd is. Ez pontosan azt akarja kifejezni, hogy a szeretet több, mint biztosítani azt, ami a mindennapokhoz szükséges, legyen az az étel, legyen az a biztonság, legyen az a védelem. Mindezt föl lehet sorolni, de mindezekon felül van az, aki mindezt nyújtja. Az szeret, szeretetből teszi. És ebben az esetben a válasz erre a jóságra, nem csupán az, hogy mindent betartok, ami előteremti számomra, megteremti számomra az élet összes feltételét, hanem ez a biztosítás több, mint egzisztencia, ez a biztosítás azt jelenti, hogy mint ember szabadulok fel, mert nem a mindennapi gondok nyomnak agyon, hanem mindezek fölül kerül az ember ebben az esetben, és a meghatározó lesz a szeretet, ami a szív felől parancsol.

Máté Evangéliumát hallottuk, a zsidókból lett keresztényeknek írja Szent Máté, tehát nyilvánvalóan ebben az Evangéliumban nagyon sok olyan elem van, ami a zsidó múltra is utal, hiszen ők azt ismerték. Ebben az esetben is azért szerepel ez így és pontosan azért kérdezi ravasz módon az írástudó Jézust, aki úgy tűnik, hogy fölülte van ezeknek a törvényeknek, parancsolatoknak, amik a vallási életüket meghatározzák. Pedig pontosan arról van szó, és Jézus így válaszol a kérdésre, ezzel a zsidó örökséggel kapcsolatos ez, ezt a zsidó örökséget emlegeti Jézus. És megnyugodtak, megnyugodtak azok, akik kérdezték őt, és valószínű elkotródott az is, aki hamis lélekkel törbe akarta csalni Jézust.

De azért a kérdés még nem fejeződött be, mert a második hasonló ehhez: szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Erről sokat elmélgedtünk már, mit jelent az önmagad, ezt most nem ismételtem, hanem itt ezt az új elemet szeretném a második részéhez ennek a fő parancsolatnak az értelmezésekor megjeleníteni. Mert hiszen Jézussal pont ez volt a gondjuk a zsidóknak. A főparancs első felét úgy válaszolta meg Jézus, ahogy azt a zsidók várták, de a második parancssal kapcsolatosan bajuk volt, mert ez az Újszövetség gondolkodásmódja szerinti. Felebarátodat, mint önmagadat, vagyis az újszövetségi gondolkodásban, a jézusi gondolkodásban az ember kerül a középpontba, és itt van megint egy akadály a zsidó és Krisztus kapcsolatban. Mintha az ember fölé kerülne az Istennek akkor, amikor a szeretetről van szó. Egyébként pedig mintha az Atyaisten is ezzel azonosulna: úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen. Hát ez az embernek a középpontba állítását sejteti velünk. Jézus Krisztus nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon és ezzel megmentse az embert. Hát bizony itt nagyon nagy hangsúlyt kap ebben a főparancsolatban az ember.

Csak hogy azért, mert úgy tűnik, mintha az ember fontosabb lenne ebben a főparancsban, mint az Isten, ezt oszlatja el az, hogy mindkét parancsolatnak a forrása az Isten. Amikor az embert szeretem, akkor benne az Istent szeretem, és ez volt az, amit a zsidók megértettek, amikor Jézus ezt kifejezte. Nem arról van szó, hogy a jézusi tanításban ugyan az ember van a középpontban, az ember megmentése, a megváltás, de ez nem jelenti azt, hogy az ember az Isten fölé nő, hanem azt jelenti, hogy az Isten azt várja tőlünk, hogy úgy szeressük egymást, ahogy Ő szeret minket.

Ezt ha lefordítjuk, akkor ezt jelenti, hogy egymás szeretetében az Isten szeretete kell, hogy megjelenjen. És milyen az Isten szeretete? Jobban szeretett minket önmagánál. És akkor, amikor mi

egymást szeretjük, akkor jobban szeretjük magunknál a másikat, és ezzel megjelenik ebben az emberszeretetünkben az a nagy isteni szeretet, ami az életünket jelenti, ami megállított bennünket és ami átalakította az egész lényünket. Mert valakinek olyan fontosak vagyunk, hogy megállított bennünket, szólt hozzánk, és ez egy új kapcsolatot jelentett Isten és ember között, ez az emberi világunkban új kapcsolatot jelent ember és ember között. Jézus maga is mondta, nagyon fontos: amit a legkisebbeknek tesztek, nekem tesztek. Tehát vissza-visszajön ez a jézusi igazság.

Testvérek, azt szeretném, ha ezen a mai vasárnapon, akkor, amikor ennek a főparancsolatnak az üzenetével szembesülünk, elgondolkodnánk ezen. És ez pontosan azt jelenti a világban, a megváltott világban, abban a világban, amely világban az Isten szeretete jelenik meg, hogy az ember megmenekül. Mert mindegyikünk akkor menekül meg, ha elveszi a magányunkat az Isten, úgy menekülünk meg, hogy a másik ember elveszi a magányunkat. És ebben az ajándékban az Isten szeretete van a középpontban. Nagy felelősség és hallatlan nagy kihívás, és bizony, ha a komolyan vesszük az életünket, akkor a szeretet ezt jelenti, istenszeretetet és emberszeretetet egysége ebben áll. Halálosan komoly.

És nem egymás ellenére tartozunk össze, nem egymás kárára tartozunk össze, szövetkezünk meg paktumokat írunk, hanem a szív felől, a főparancsolat szellemében, akik felismertük azt, hogy az Istennek nem csupán azzal tartozunk, hogy a törvényeit betartjuk, hanem azzal tartozunk, hogy Ő az életünk szerzője azáltal, hogy szeret, és ezt meg tudjuk mutatni egymásnak. Nem azáltal tartozunk össze, hogy szerződéseket kötünk és azt betartjuk, ez kutya-kötelesség, hanem azt ismerjük fel, hogy ebben az összetartozásban fölragyog az élet mélysége, az élet gazdagsága, az, ami a szó szoros értelmében éltet bennünket, és ez a szeretet.

Testvérek, sokat lehetne még erről beszélni, de talán az istenfogalmunkkal kapcsolatosan és egymással való kapcsolatunkat illetően valami kis fény dereng. Bizony istenkapcsolatban a szeretetnek kell dominálni, nem pedig az, hogy parancs, akkor betartom, és az egymással való kapcsolatunkban is nem a jogászok által leírt akármik. Mennyivel egyszerűbb volt az a világ, amikor az adott szó elég volt, amikor egy kézfogás elég volt, abban sokkal több volt ebből az éltető szeretetből, mint ezekben a papírosokban, amiket aláírogatunk, aztán így meg úgy meg amúgy értékeljük ezeket.

Testvérek! Nekünk olyan Istenünk van, Aki a szeretet Istene és Aki azt várja tőlünk, hogy szeretettel legyünk az iránt, Aki ilyen jó hozzánk. Aki ezt nem ismeri fel, annak nincs köze a kereszténységhez. Ugyanakkor ha ezt felismerjük, akkor van remény rá, hogy a kereszténységnek a követői tudunk lenni ebben a világban, és a követség az egymással való, ezen isteni kapcsolat által megszentelt emberi világ. Amit az első keresztényekkel kapcsolatban mondtak: nézzétek, hogy szeretik egymást! Hát erről van szó, ez a megváltott világ dicsérete, nézzétek, hogy szeretik egymást. Mert jobban szerették egymást, fontosabb volt számukra a másik gondja, baja, mint a sajátjuk. Megint, ha egy másik úton indulnánk el efelé, akkor ez másképpen bontakozna ki a számunkra, de azt hiszem, hogy ma ennyi is legyen elég.

Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, felebarátodat pedig, mint ahogy az Isten szeret téged! És akkor kevesebb lesz abból a félelemből, amely ma gyötör bennünket a szomszédos háború miatt, az izraeli csetepaté miatt, és sokkal inkább mindent meghatározna, hogy Isten a szeretet Istene, és az Isten fiai egymásnak testvérei.

+ A M E N +

Szentmise befejezése

Kedves testvérek, szerdán van Mindenszentek, csütörtökön Halottak napja. Szeretettel várom a testvéreket mindkét nap délután 5 órakor!

+ Á L D Á S +